

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/170/2023
Identifikačné číslo spisu:	3720200152
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3720200152.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. D., narodenej XX. G. XXXX, Q., W. XXXX, zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Divkom, Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, proti žalovanej Obec Beluša, so sídlom Beluša, Farská 1045/6, IČO: 00 317 063, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MATUŠOV s.r.o., Púchov, Ul. 1. mája, IČO: 54 286 611, za účasti intervenienta KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpeného Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., Banská Bystrica, Horná 26, IČO: 36 868 299, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica, v súčasnosti Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-8C/3/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. mája 2023 sp. zn. 27Co/78/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „okresný súd“, „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. apríla 2022 č. k. 8C/3/2020-212 výrokom I. žalobu o náhradu škody z ublíženia na zdraví zamietol. Výrokom II. žalovanej a intervenientovi na strane žalovanej náhradu trov nepriznal. Výrokom III. rozhodol, že štát má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania je žalobkyňa povinná zaplatiť štátu do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré po právoplatnosti rozsudku vydá súdny úradník.

Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa síce utrpela zranenie a teda stala sa jej škoda, no táto škoda nebola spôsobená podľa názoru súdu prvej inštancie závadou v schodnosti chodníka, ktorú možno subsumovať pod § 12 ods. 5 vyhlášky č. 35/1984 Zb a teda nie je možné žalovanú brať na zodpovednosť v zmysle § 9a ods. 3 Cestného zákona. Zároveň podotkol, že svojím konaním žalobkyňa podľa názoru súdu prvej inštancie porušila aj svoju povinnosť vyplývajúcu jej z 53 ods. 1 Zákona o cestnej premávke, a teda v nadväznosti na § 415 Občianskeho zákonníka si nepočínala tak, aby nevznikla škoda na jej zdraví, pričom mala k tomu všetky predpoklady - rýchlosť svojej chôdze mohla prispôsobiť daným poveternostným podmienkam ako aj svojmu zdravotnému stavu a mohla

použiť na prechod cez cestu priechod pre chodcov. Záverom konštatoval, že keďže žalobu v celom rozsahu zamietol a teda žalovaná spolu s intervenientom na strane žalovanej boli úspešní v súdnom konaní v rozsahu 100 %, súd im mal priznať náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“). Avšak v tomto konkrétnom prípade mal za to, že ide o prípad osobitého zreteľa, a to v tom, že žalobkyni vznikla škoda na zdraví okrem iného aj preto, lebo nebolo v možnostiach žalovanej udržiavať chodník do takej miery, aby sa minimalizovali potenciálne riziká a chodec by nemusel vyvíjať zvýšenú opatrnosť. Pripustil, že žalobkyňa nevynaložila dostatok pozornosti a nepočínala si tak, aby nedošlo ku škode na jej zdraví, avšak prihliadol aj na vtedajšiu poveternostnú situáciu, a teda aj na podmienky, ktoré nemohla žalobkyňa stopercentne ovplyvniť. Preto súd prvej inštancie rozhodol o trovách podľa § 257 Civilného sporového poriadku a to tak, že žalovanej a ani intervenientovi na strane žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie zároveň zaviazal žalobkyňu na zaplatenie trov štátu, ktoré spočívajú v doplatení znalečného za vyhotovený znalecký posudok, vzhľadom na to, že tento dôkaz navrhla v konaní žalobkyňa a záloha na tento dôkaz bola nedostačujúca.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. mája 2023 sp. zn. 27Co/78/2022 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil, vo výrokoch o nároku na náhradu trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vyhodnotil dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, odôvodnil z akých dôvodov a ktoré tvrdenia strán sporu mal za preukázané a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa dňa 29. 01. 2019 utrpela úraz, a to zakopnutím o obrubu chodníka, ktorý je vo vlastníctve žalovanej, v dôsledku ktorého došlo k podvrtnutiu členka s PN od 29. 01. 2019 do 20. 04. 2019 (s diagnózou zlomenina trimaleolárna - liečená operáciou). V rámci dokazovania sa súd prvej inštancie správne sústredil na preskúmanie znaleckého posudku I.. L. T. v kontexte s ostatnými vykonanými dôkazmi ohľadne úrazového deja, teda či predmetná udalosť skutočne mohla nastať tak ako tvrdila žalobkyňa. Správne sa potom priklonil k záverom znaleckého posudku a mal za to, že je technicky prijateľné, aby po zakopnutí o obrubník na chodníku žalobkyňa dopadla cca 1,5 až 2 m do vozovky od miesta zakopnutia. Priklonil sa tak k verzii nehodového deja opísaného žalobkyňou.

Z ohliadky na mieste samom mal súd prvej inštancie za preukázané, že predmetný obrubník bol v čase obhliadky čiastočne zničený a pred ním sa nachádzala plocha, ktorá nebola rovná. Zároveň na základe výsluchu svedkov a z meteorologického posudku dospel k záveru, že kašovitá vrstva snehu a podmienky v deň nehody nie je možné označiť ako závalu v schodnosti chodníka ani pri zvýšenej opatrnosti chodcov. Miesto úrazu bolo bežne priechodné. Nebolo tak pochybné, že na chodníku sa dalo bezpečne pohybovať. Nasvedčoval tomu aj fakt, že úraz sa stal v čase obeda, na chodníku bola zvýšená frekvencia ľudí, miesto bolo bežne priechodné. Aj žalobkyňa po tomto mieste bežne bez komplikácií prechádzala, predmetné miesto dobre poznala, nakoľko sama na tomto mieste (v bistre oproti miestu nehodového deja) pracovala. Mala vedomosť o tom, že na tomto úseku sa nachádzajú výmole a chodník je poškodený. Znalec I.. L. T. v záveroch svojho znaleckého posudku rýchlosť pohybu žalobkyne vzhľadom na vek a stav (6. mesiac tehotenstva), sklon prístupovej cesty od bistra a výpovedi svedkov stanovil ako technicky prijateľnú na 9,0 km/h, čo potvrdila aj simulácia. Skutočnosť, že žalobkyňa z bistra oproti miestu nehodového deja vybehla, vychádzala rýchlo, bolo jej naponáhlo, vo svojej výpovedi uviedli svedkovia J. U., L. U.. Svedok Q. E. tiež potvrdil, že po chodníku sa chodilo normálne, z reštaurácie žalobkyňa vychádzala rezko. S poukazom na uvedené aj odvolací súd zastáva názor, že žalobkyňa mala prevenčnú povinnosť v súlade s § 415 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa bola povinná správať sa podľa situácie, ktorá jej bola vopred známa a tej prispôbiť svoj pohyb a správanie. Bola povinná prispôbiť sa chôdzou a pohybom tak, aby sa jej nestal žiaden úraz. Žalobkyňa aj napriek tomu, že vedela, že chodník nesie znaky zimného počasia, poznala celkový stav chodníka, týmto prechádzala rýchlosťou cca 9 km/h, a to v mieste, ktoré neslúžilo k prechodu cez chodník a vedomá si poveternostných podmienok (čľapkanica) a svojho zdravotného stavu (6. mesiac tehotenstva), cez tento prechádzala. Mala si byť vedomá toho, že chôdza na takomto chodníku si vyžaduje zvláštnu opatrnosť.

Pokiaľ žalobkyňa prechádzala cez predmetný chodník aj napriek uvedeným faktorom, sama porušila svoju prevenčnú povinnosť zabrániť vzniku škody na svojom zdraví. Súd prvej inštancie tak správne konštatoval, že keby žalobkyňa vynaložila zvýšenú opatrnosť pri prechode týmto chodníkom (pričom si musela byť vedomá poveternostných podmienok a svojho zdravotného stavu), tak by sa jej nehoda nestala. Škoda, ktorá vznikla žalobkyni, nebola spôsobená závadou v schodnosti chodníka, ktorú možno subsumovať pod § 12 ods. 5 vyhlášky č. 35/1984 Zb., a teda nie je možné žalovanú brať na zodpovednosť v zmysle § 9a ods. 3 Cestného zákona. Tak ako konštatoval súd prvej inštancie, žalobkyňa svojím konaním porušila svoju povinnosť vyplývajúcu jej z § 53 ods. 1 Zákona o cestnej premávke a v nadväznosti na § 415 Občianskeho zákonníka si nepočínala tak, aby nevznikla škoda na jej zdraví, rýchlosť svojej chôdze neprispôsobila daným poveternostným podmienkam, svojmu zdravotnému stavu, nepoužila na prechod cez cestu priechod pre chodcov.

2.2. Odvolací súd uviedol, že rozhodnutie o trovách konania nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu (Zo súdnej praxe 4/2021, č. 34, IV. ÚS 480/2018). V danom prípade súd prvej inštancie aplikoval § 257 CSP, avšak s použitím tohto ustanovenia sa aj v danom prípade spája i právo strán vyjadriť sa k tomuto ustanoveniu (§ 382 CSP). Žalovanému a intervenientovi nebol vytvorený súdom prvej inštancie procesný priestor na vyjadrenie stanoviska k prípadnému použitiu § 257 CSP. V záujme zachovania dvojínštančnosti súdneho konania pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania medzi stranami sporu, odvolací súd rozhodnutie v tejto časti za použitia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP), a to aj v závislosti výroku o trovách konania štátu. Z hľadiska dôvodov hodných osobitného zreteľa nebolo rozhodnutie preskúmateľné.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď uviedla, že je toho názoru „že súd nesprávnym procesným postupom vyhodnotil rozhodnutie súdu prvého stupňa, že vychádza z platného právneho stavu a nie z nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež dovolanie podala podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď odvolací súd zaujal právny názor v odôvodnenia rozsudku, že škoda, ktorá jej vznikla nebola spôsobená závadou schodnosti chodníka, ktorú možno subsumovať pod § 12 ods. 5 vyhl. č. 35/1984 Zb., a že žalovaná nemôže zodpovedať za škodu v zmysle § 9a ods. 3 cestného zákona č. 135/1961 Zb..

3.1. Dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP odôvodnila podľa § 431 CSP tak, že odvolací súd: „... nevyhodnotil objektívnu zodpovednosť žalovaného, ktorá mu vyplýva z § 9a ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb., keď správcovia miestnych ciest zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti miestnych ciest určených pre chodcov alebo v schodnosti chodníkov okrem prípadu, že preukážu, že nebolo v medziach možnosti tieto závady odstrániť ani na ne predpísaným spôsobom upozorniť, keď uviedol, že škoda nebola spôsobená závadou v schodnosti chodníka, ale naopak, že som porušila ustanovenie § 53 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, že som nepoužila pri prechádzaní prechod pre chodcov, hoci ja som sa na vozovke nenachádzala, ja som sa potkla o obrubník na chodníku a následne som spadla na vozovku a preto mal odvolací súd vyhodnotiť objektívnu zodpovednosť Obce Beluša, pretože tu bola záhada v schodnosti chodníka a obec nepreukázala, že nebolo v jej možnostiach tieto závady odstrániť a ani na ne predpísaným spôsobom upozorniť.“

Pokiaľ sa týka dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, žalobkyňa poukázala na nesprávny právny názor odvolacieho súdu, keď vylúčil objektívnu zodpovednosť žalovaného podľa § 9a ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb., ktorý nepreukázal, že nebolo v medziach jeho možnosti záhadu na chodníku odstrániť, alebo na ňu predpísaným spôsobom upozorniť. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke považovala za mylné, bola toho názoru, že žalovaný objektívne zodpovedá za škodu, ktorej príčinou bola záhada schodnosti chodníka, tak ako to bolo ustálené znalcom I. L. T..

3.2. Žiadala preto dovolací súd, aby vo veci rozhodol, zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že z jeho obsahu nie je zrejmé, v čom žalobkyňa vidí, že mal súd nesprávne procesne postupovať. Z dovolania nie je taktiež zrejmé, pokiaľ aj súd postupoval procesne nesprávne, čo však žalovaná vyslovene popiera, tak aké procesné práva mali byť žalobkyni upreté a už vôbec nie je zrejmé, ako žalobkyňa odôvodňuje, že došlo k porušeniu jej práva na

spravodlivý proces. Z tohto dôvodu sa žalovaná ani relevantne nemôže vyjadriť k tomu, resp. poprieť to, v čom vidí žalobkyňa porušenie jej patriacich procesných práv, ktoré by mali byť takej intenzity, aby mohlo dôjsť k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Žalovaná sa taktiež nemôže vyjadriť k tomu, v čom mal údajne súd nesprávne procesne postupovať, v dôsledku čoho by mali byť upreté procesné práva žalobkyne. Žalovaná mala za to, že žalobkyňa nedostatočne odôvodnila, v čom mala spočívať podstatná právna otázka, od ktorej malo závisieť posúdenie veci, a teda nie je ani možné odpovedať na otázku, či bola takáto právna otázka v praxi dovolacieho súdu vyriešená. Opäť žalovaná poukázala na to, že nie je jej úlohou ani úlohou dovolacieho súdu aktívne si vyhľadávať, akú právnu otázku má žalobkyňa na mysli, keď tvrdí, že od jej posúdenia malo závisieť posúdenie súdu, pričom táto otázka nemala byť riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Žalobkyňa len odkázala na paragrafové znenie § 34 ods. 3 a ods. 5 písm. d) a ods. 6 zákona č.: 135/1961 Zb., avšak už žalobkyňa nevysvetlila prečo právne posúdenie odvolacieho orgánu bolo nesprávne. Navrhla preto dovolanie žalobkyne odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou dovolacieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší.

10. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala v prvom rade z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny

procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné.

13. Žalobkyňa prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) a porušenie práva na spravodlivý proces odôvodnila tým, že odvolací súd nevyhodnotil objektívnu zodpovednosť žalovaného, ktorá mu vyplýva z § 9a ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb., keď správcovia miestnych ciest zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti miestnych ciest určených pre chodcov alebo v schodnosti chodníkov okrem prípadu, že preukáže, že nebolo v medziach možnosti tieto závady odstrániť ani na ne predpísaným spôsobom upozorniť, a vytýkala súdu, že uviedol, že škoda nebola spôsobená závadou v schodnosti chodníka, ale naopak, žalobkyňa porušila ustanovenie § 53 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, nepoužila pri prechádzaní prechod pre chodcov, hoci sa na vozovke nenachádzala, potkla sa o obrubník na chodníku a následne spadla na vozovku, a preto mal odvolací súd vyhodnotiť objektívnu zodpovednosť Obce Beluša, pretože tu bola závada v schodnosti chodníka a obec nepreukázala, že nebolo v jej možnostiach tieto závady odstrániť a ani na ne predpísaným spôsobom upozorniť.

14. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porov. napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľky, tvrdiacej, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k namietaným procesným vadám; tieto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

16. Dovolaateľka, vychádzajúc z obsahu jej dovolania (§ 124 CSP), prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že odvolací súd prijal nesprávny

právny záver o objektívnej zodpovednosti žalovaného v nadväznosti na vykonané dokazovanie a ustálenie skutkového stavu.

17. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už konštantne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

18. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľky nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

20. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

21. Najvyšší súd dopĺňa, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

22. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd pripomína aj naďalej aktuálne konštatovanie ústavného súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014 a tiež IV. ÚS 279/2018).

23. Z vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

24. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobkyňou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je relevantnou len taká právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Žalobkyňa, namietajúc, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

28. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľkou (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľka nesúhlasí).

29. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

30. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

31. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je jej zásadný právny význam. Otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky. Účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania odvolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

32. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP poukázala na nesprávny právny názor odvolacieho súdu, keď vylúčil objektívnu zodpovednosť žalovaného podľa § 9a ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb., ktorý nepreukázal, že nebolo v medziach jeho možnosti závalu na

chodníku odstrániť, alebo na ňu predpísaným spôsobom upozorniť. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke považovala za mylné, bola toho názoru, že žalovaný objektívne zodpovedá za škodu, ktorej príčinou bola záhada schodnosti chodníka, tak ako to bolo ustálené znalcom I.. L. T..

32.1. Takto formulovaná otázka však v sebe nenapĺňa charakter otázky zásadného právneho významu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale len nesúhlas dovolateľky s vyhodnotením dokazovania (skutkového stavu), ktorý uplatnila už v rámci preukazovania prípustnosti z hľadiska § 420 písm. f) CSP, a je zrejmé, že tieto dva procesné inštitúty vymedzenia prípustnosti dovolania dôsledne nerozlišuje. I keď výsledkom konania je vždy po ustálení skutkového stavu, ktorý si na základe dokazovania osvojil súd, právne posúdenie vecí, dovolací súd uvádza, že v predmetnom spore, vychádzajúc z naozaj podrobného dokazovania (vrátane znaleckého dokazovania), ide o konkrétny individuálny prípad, a nemožno preto, pre nevymedzenie všeobecnej otázky právneho významu, prijať záver o prípustnosti dovolania. Dovolací súd, ako už uviedol vyššie, nie je ďalším odvolacím súdom, nemôže prehodnocovať závery, ktoré prijali nižšie súdy z hľadiska skutkového stavu, na základe ktorého ustálili, že nedošlo k objektívnej zodpovednosti žalovaného za úraz, ktorý utrpela žalobkyňa.

33. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022- 15, ktorý uviedol, že :... „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie vecí, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

34. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti, a pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

35. Najvyšší súd, na základe dovolania žalobkyne, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP), a ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (§ 447 písm. f) CSP), dovolanie odmietol.

36. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.